V. évfolyam. Kis-Czell, 1903. május 17. 20. szám.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár:
Egész évre . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. — fil.
Fél évre . . . . . .

Szerkesztővel érthetőbeni: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmathi-tér 76. szám. Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Jövönk.

— 1903 május 16.

Itt a május. Fakadó rügyek, illatozó virágok, csattogó fülemülek, lágyan zsongó szellő kellemes hangulatba ringatják a természet néma szemlélőjét. Felcsendul a dal a tavaszi poéták lantján, zengik a dalt a reményt támasztó tavaszi sugárról, a nyiló virágról, a zöld mezőről. Ámde dalaik nem találnak visszhangra.

A mezőgazdák, a termésetbuvárlók, a nemzet gazdaságot tanulmányozó politikusok csüggedt fővel állnak a tavasz virágos mezői előtt és kétes remények kinzó érzetével néznek a jövő elé, melynek szomoru eredménye az idei időjárás miatt fenyeget bennünket.

A Dunántulban évtizedek óta tapasztalható nyomor az idén még nagyobb mérveket fog ölteni, ha csak valamely szerencsés véletlen helyre nem hozza az április pusztító csapásait. Hisz a legöregebb emberek sem emlékeznek olyan irtózatos áprilisi hóviharra, mely a multkor végig tombolt Dunántul kalászos rónái felett.

Jött előbb egy hét napos makacs eső, majd két napos verőfény fáradozásra csalt fűt, fát, vetest, virágot. Azután április 19-én reggel arra ébredtünk, hogy a földet térdig érő hó takarja, a házak ereszein vastag jégcsapok lógnak, a metsző északi szél szünet nélkül tombol, tör, zuz mindent szakadatlanul egy teljes napon át. Százados fákat kicsavar, letépi a szegény emberek kunyhóit s pusztit, tombol irtózatosan.

Siralom, ami e soha meg nem ért irtózatos téli orkán nyomán itt Dunántúl támadt. A zöldelő vetéseket hónapokra visszavetette, a virágban levő gyümölcsfákat megtépte, a szőlő fakadó rugyeit megfagyasztotta, szóval oda juttatott bennünket, hogy az idén megint későn aratunk, későn szüretelünk, s félő, hogy nagyon gyér lesz az aratasunk és még gyérebb a szüretünk.

Pedig manapság nagyon sok a szegény ember. Ha higgadtan latolgatjuk a dolgot, csak arra a következtetésre jutunk, hogy egy Isten itélet küszöbén, a nyomor kapujánál állunk.

Az állampolgárokra rótt terheket már amugy is a legmagasabb fokra csigázták, a kisgazda élete nem egyéb örökös aggódás között eltöltött tengődésnél, a rettegő félelemnél, melynek okai az adóvégrehajtó, a lenyomott gabonaárak, melyekhez még a nyomoruságos termések is hozzájárulnak. A munkás hiába bizik kaszájában, dolgos két karjában, vagy semmi, vagy kevés amit aratnia, amit szüretelnie kell. A legnagyobb rész eldobja az azelőtt kenyeret adó szerszámot, utlevelet vált és magát a hamburgi, meg brémai hajókra bizva, egy szebb jövő reményében, uj hazát indul keresni az arany igéret földjére, Amerikába. Aki itt marad, adósságos fundamentumra építi létének ingó házacskáját, vergődés az élete és nincs más reménye mint a „holnap“-ba vetett bizalom. Hátha „holnap“ jobb jön?!

Megdöbbent a vigasztalan jövő képe, mely reánk vár.

És nincs *álomfejtő Józsefünk*, aki megjövendölné a *Fáraóknak*, hogy jó lesz a népről kellően gondoskodni, mert a hét szűk esztendőt ennyi teherrel nem bírja ki.

Elérkezünk a *Madách* jövendölt korba,

TÁRCZA.

Randevu.

Nagyon egyszerű a mi történetünk. Jolánt én barátnőjénél láttam először. Attól kezdve udvaroltam neki, ott ahol épen összejöttünk, amidőn időm volt, a szinitanoda folyosóján a kulisszák mögött, ha statisztált az utczán, ha szinhaz után olykor hazakisértem. Bájos volt és nagyon kedves. Az ilyen leányok lattara öreg emberek visszakivánják a letünt tavaszt.

Egyszer, talán egy évvel azután, hogy megismerkedtünk, azt mondtam neki: „van egy szabad délutánom, töltsük együtt. Készséggel egyezett bele, szinte könnyelmüen, ugy hogy én alig mertem hinni neki. De amikor komolyan erősitgette, szavára mondta, hogy találkozunk, akkor én ugy hittem neki, mintha még sohasem csalódtam volna. Az órát nem határozta meg mikor jön el... Csak azt mondta, üljek be a köruton a kávéházba az ablakhoz, ő majd el sétál arra.

Mindezt annyi idő alatt határoztuk el, mig a kapuban a hazmesterre vártunk és én egy perczczel az igéret után már egyedül állottam a sötét, néptelen kis utczában. Nem tudtam mindjárt hazamenni és elindultam kóborolni a csillagos éjszakaban. Folyton a holnapi randevura gondoltam. Mi lesz holnap?...

Soha sem volt szó közöttünk szerelemről, de szivesen töltöttük együtt az időt. Azt az időt, amit épen töltnettünk, szinte véletlenül téllig akarva, félig a körülmények összetalálkozása folytán. Ha én voltam rosszkedvü, Jolán kaczagott, tréfált, elfeledtem mindent. Ha pedig a kis lány volt hallgatag, szomoru, meg tudtam nevettetni, meg tudtam nyugtatni. Valahányszor találkoztunk, mindig volt valami mondani valónk. Szinte kellett találkozni. Barátság volt-e ez, vagy szerelem?

Most a randevu előtt szerettem volna ezt tudni bizonyosan. A szivébe szerettem volna látni ennek a bájos leánynak. Ugyan mire gondolt, mikor randevut adott nekem... Jolán nem volt közönséges leány, Érdek nem csatolhatta hozzám, hiszen volt annyija, amiből megélhet. Tudom azt is, nem tőle, mástól, hogy minden teketória nélkül utasitotta vissza az öreg Komoranyi gróf ajánlatát. Ez a dusgazdag habitué nagyon udvarolt neki. Jolán elfogadta tőle a czukorkát, meg a virágot, ép ugy mint a többi növendék, sőt meghagyta csipni az állát is, de amikor a gróf feszegetni kezdte a dolgot, a faképnél hagyta. Akkor kezdett neki udvarolni Lantay Szavér, a szinhaz hősszerelmese. Nagyon szép fiu volt, Jolán eltürt tőle mindent, amit kollégáktól elszoktak türni, de amikor Lantay ur egy izben a kulisszák mögött megcsókolta, pofelevest kapott, Jolán pedig sirva futott az öltözőbe.

Akkor még legelején volt az ismeretségünk Meglepett hát, mikor Jolán este duzzogvá kezdett panaszkodni:

— Képzelje, az a szemtelen Lantay megcsokolt.

— Ugyan?!

Csak ennyit szóltam rá és mosolyogva engeszteltem. Most jut eszembe, hogy nekem arczul kellett volna ütnöm azt az embert. És ha most megtenné? Érzem, hogy most dühbe jövök még arra a gondolat is, hogy Jolánt valaki megcsókolja.

Nem vagyok szerelmes Jolánba, nem. Csak megszerettem. A holnapi nap azonban sok mindent hozhat. Tavasz lesz ujra tán, magános órákban annyiszor visszavárt tavasz, amikor a virágillat és csók még megvigasztal. Tavasz lesz ujra, a Murger fönségea mélabuval eltemetett tavasza...

Az ember olykor csodásan elgyöngül, elérzékenyedik. Meglepi egy hangulat, amelyről csak akkor tudja meg, hogy csalfa ábránd, amikor hütlenül elhagyta a szivét. Az éjszaka, melynek sötétségébe máskor bujva mélyedtem bele, most csillagával, holdfényével, misztikus csöndjével boldog ábrándozásba ringatott. Nincs itt még az az idő, amikor kétségbeesett küzdelemmel kell előre haladni, hátra nem tekintve. Nem, még nem vágta arczomba az élet irgalmatlan valósággal, hogy senki, semmi sem vagyok. Még jogosnlt a kecsegtető remény, amelylyel szivében Marczel, a Murger szegény festője vidáman koplalt szerelmesével, a kaczér Musette-tel.

Szinte feledtem, hogy immár elhagytam a virágos rétet, hogy utam már kopár tarlón vezet tovább. Mit is fogunk tenni holnap? Kart karba öltve járunk majd séta közben, ott ahol nem esik ránk az emberek gyanusitó tekintete... A rétet hosszu kanyarodással szegi be a vasuti sinpár. Távolabb van a kis állomás, mellette egy elhagyott kis örökzöld lugas. Ide vonulunk be, ha elfáradunk. Bekrétába kötjük a virágot, s ha Jolán pihegve vállamra hajtja fejét, elmerengve fülébe sugom csöndesen:

Napernyők remek kivitelben, óriási választékban, bőrkeztyűk, kalapok legjobbak szerezhetők meg Rózsa Sándor divatáru-kereskedőnél, Kis-Czell, Fő-tér.

midőn sok az eszkimó és kevés a fóka.

A bibliáról szólva pedig elgondolkodhatunk betűin, hogy Isten megigérte, hogy vizözön által a világot el nem pusztitja többé.

De az éhinségről nem tett semmiféle igéretet.

Az emberek pedig gonoszak és ugy látszik könnyelműen várják a küszöbön levő Istenitéletet.

Lesz-e Noé, aki áldozatával az Ur haragját, megengesztelje?

Kivánatos volna, hogy ugy legyen, ha nem is egészen biblikus értelemben.

A szőlő állandó veszedelme.

Tizenötéves tapasztalat amellett bizonyit, hogy a szőlő peronosporája nálunk teljesen meghonosodott és állandó romlással fenyegeti szőlőinket, ha nem védekezünk ellene. Ezzel a ténynyel ma már a legkisebb szőlőtermelő is tisztában van, de a védekezés mikéntjére nézve még évről-évre uj ismereteket szerzünk.

Ki képzelte volna azt, hogy nálunk a peronospora még annyi kárt fog tehetni, mint a minőben taval volt resze termelőinknek? Egész vidékek termése rothadt el, vagy nem érett meg, daczára, hogy a gazdák tulnyomó része háromszor is permetezett. Sőt még olyanok is szenvedtek kárt, akik négyszer sőt ötször is permeteztek. Mi lehet ennek az oka?

Ez a sajnálatos körülmény több hibára vezethető vissza.

Az első az, hogy termelőink az első permetezéssel rendesen megkésnek. Azt hiszik, hogy az első permetezéssel nem szabad sietni, minthogy olyankor a szőlő erős növésben van s igy két hét után a szőlő hajtásai 2—3 szor akkorák lesznek, s ezért helyesebb az első védekezést akkorra halogatni. Pedig a dolog forditva van; az a zsenge hajtás vagy rügy inficiálásra nagyon hajlandó, de ebben az időben (május legelején) a tenyészeti viszonyok egyébként a peronosporának nem kedvezőek s igy elegendő, ha egy kevés, bármily gyenge oldat érje azt az erős növekedésben levő hajtást vagy rügyet, hogy ezt a veszedelmet elháritsa. A második permetezés történjék azután junius elején (virágzás előtt). Igy szőlőnk sokkal ellenállóbb lesz, egyenletesebben fog virágozni és a harmadik permetezéssel a legtöbb esetben elvárhatunk julius végéig.

Ha még hozzáveszszük, hogy a korai permetezéssel nagy anyagmegtakaritás is jár, ugy felsoroltuk azt az indokot is, mely szőlősgazdáink előtt legtöbb sulylyal szokott birni.

A második hiba az, hogy termelőink nagy része roszkor permetez. Éveken keresztül azt hangoztatták szakembereink, hogy akkor kell permetezni, ha állandó meleg, napos, szélmentes időjárás van. Minthogy pedig ilyen időjárás néha hetekig késik, ennelfogva a permetezés oly fontos munkája hétről hétre elhalasztódik és mire végrehajtásra kerül a sor, már késő van.

Az ujabb tapasztalatok szerint a dolog ugy áll, hogy épen hideg, (de nem szeles), esőre hajló, borongós időben kell permetezni, mert ebben az időben az inficiálás veszedelme a legnagyobb. Ugyanis hideg időben a szőlő hajtásainak felső részéből a keményitő lefelé költözik és a növekedésben szünet áll be, már pedig a peronospora-gombák a keményitőtől megfosztott szövetben sokkal könnyebben tudnak terjeszkedni s innen van aztán, hogy ha ilyen hideg, nedves idő után meleg napok következnek be, a peronospora ugy kezd burjánozni, mintha behintették volna vele a szőlőt. Aki tehát ezt a hideg időt bevárja és csak azután permetez, az néha azt fogja tapasztalni, hogy a permetezésnek daczára a peronospora, melynek előzetesen (szabad szemmel nézve) nyoma sem volt, permetezés után rohamosan kezd terjedni.

Csakhogy ilyen hideg, esőre gyanus időben a permetezés bizonyos koczkázattal jár. Ha az eső közvetlenül permetezés után köszönt be és tartós, akkor bizony a permetezés nagy részben kárba vesz és ismételni kell, főleg, ha az gyenge és rosszul tapadó oldattal történt. Annak köszönheti épen a dr. Aschenbrandt-féle bordói por fölényét minden más permetező anyag felett, hogy igen jól tapad és oly esők, melyek a házilag készült rézgálicz- és mészkeveréket lemossék, a bordói por perméjével nem birnak, hanem ez hivatását teljesen betölti.

A magyaróvári gazdasági akadémia növénykisérleti állomása már öt év óta kisérletez a bordói porral és évről-évre arról ad számot, hogy ez az anyag felette áll minden egyéb permetezési anyagnak. A földmivelésügyi miniszter kiadásában megjelenő „Kisérletügyi közlemények" egyik legutolsó számában (V. kötet, 5. füzet, 549. oldal) Barna Balázs akad. tanár a bordói porral és egyéb permetező anyagokkal végzett kisérletek alapján igy nyilatkozik:

„... tekintettel a többi anyagokból készült oldatok ellenálló képességére (tapadás tekintetében) nyugodtan és teljesen részrehajtatlanul megadhatjuk az **első helyet a bordói porból készült oldatnak.** Ez a kitünő tulajdonsága biztositja használhatóságát, lassu bár, de biztos elterjedését az anyagnak, amelylyel az ujabb permetező anyagok közül egy sem versenyezhet."

Ha hozzáveszszük az oldat könnyü elkészithetési módját, mely alig vesz néhány perczet igénybe, kitünő tapadását, olcsóságát, és végre azt, hogy ebből még a legügyetlenebb munkás sem képes oly oldatot készitení, mely a szőlőt megperzselné, ugy a közérdek, szőlősgazdáink legvitálisabb érdeke szempontjából is csak azt kivánhatjuk, hogy bárcsak minél szélesebb körben terjedjnn el használata.

Hamisitás kizárva, mert a bordói port a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V. ker., Alkotmány utcza 31.) gyártatja és az hozzá megbizottai révén ólmozott zsákokban kizárólagossági joggal forgalomba. A gyártás azonban korlátolt s igy ajánlatos az egész évi szükségletet idejében megrendelni, mig a szállitás tetszés szerinti részletekben történhet.

HIREK.

— **Személyi hir.** Laky Kristóf dr. cs. és kir. kamarás, kuriai biró, a szombathelyi kir. törvényszék elnöke, csütörtökön az itteni kir. járásbiróság megvizsgálására városunkba érkezett. A törvényszék elnökének itt tartózkodása valószinü a mai napig terjed.

— **A főszolgabirói hivatalból.** A kis-czelli főszolgabirói hivatalra, általánosan nagy a panasz a közönség körében. A főbirói hivatalba beidézett felek nem győznek panaszkodni az ott uralkodó állapotokra. Azt beszélik a felek, hogy a kis-czelli főszolgabirói hivatal ma nem más, mint *„büntetés kiszabási hivatal."* A panasszlottak remegve mennek be a kis-czelli főszolgabirói hivatalba, mert a legcsekélyebb kihágásért sulyos pénzbirságot ró ki reájuk a főszolgabiró ur s ha ellene felebbezést jelentenek be a felek, a főbiró ur valósággal reájuk ijeszt emiatt. A járás jegyzői kara pedig annyira agyon van zaklatva, hogy valósággal elvannak keseredve a főbirói önkény miatt. Jelenleg nem kevesebb mint három jegyző ellen rendelt el fegyelmit a járási főszolgabiró, ugyszólván minden ok nélkül, csupa passzióból. Ennek a türhetetlen és tarthatatlan állapotnak, mely ma a kis-czelli főszolgabirói hivatalban uralkodik, egyedüli oka: Jakab Bodog főbiró ur beteges állapota. Köztudomásu, hogy a mult évben a főbiró ur *sulyos betegségbe esett* és e-

---

— Pihenj nyugodtan kis galambom, mondok én mesét.

Mesét, igaz mesét ... Elmondom néki, mit feledtem, megsugom néki a szerelmem, megkérem szépen, hogy szeressen és boesásson meg, hogy szólni mertem ...

Magános, végtelennek látszó utczába téved-tem bolyongás közben. Köröttem mindenre temetői hallgatás borult. Valami különös láz fogta el egész valómat. Az utcza hangtalan, sötét mélyében, mintha egy fekete függönyt huztak volna fel hirtelen, szemem előtt lebegett délibábszerüleg a rét virágaival, rengő nyárfáival, a távolban kéklő hegyormokkal. Szinte hallottam a madárdalt, a patak csevegését. De csak egy pillanatra, azután ismét koromfekete, kietlen sötét lett.

Emlékezem ... Ugy mentem előre, mindig csak előre, mintha egy fekete, gyászos országon kellene áthaladnom, hogy eljuthassak a boldogsag honába. Hosszu, hosszu idő mulva jutottam el halálos fáradtan rideg legénylakásomba s a mindössze néhány órai csillogtató reménykedéstől kimerülve dőltem le pihenni.

* * *

Az abránddal átszőtt lázas éjet aranysugaras szeptemberi nap követte, Korán odaültem a kávéház széles üvegtáblája mögé és vartam. Előttem huzodott el a körut zakatoló zürzavarával. Az emberek jöttek-mentek, s én keréstem köztük Jolánt. Lestem, mikor pillantom meg bájos alakját a szamtalan idegen között. Nem volt egy pillanatig sem egyforma a kép, ezernyi változat követte egymást, a beszivárgó zugásból tömérdek hang hallatszott ki. Engem minden, minden hidegen hagyott. Ugy tünt fel nekem az egész, mint egy kép, amelybe nem öntött lelket a művész ihlete. Pedig minő édes emlék fog fűzni valaha ehhez a helyhez, ehhez a tájhoz? Itt volt az első randevunk ...

És amig merengve vártam, telt, mult az idő. Órák, negyedórák suhantak tova észrevétlenül, egyre gyorsabban ... Szorongva ültem helyemen. Egyszerre fényes fogat rohogott el a kávéház előtt; a Komorányi gróf kocsija, gummikerekein, szinte kigyószerü simasággal gördült el a többi kocsi között.

Magam sem tudom, miért döbbentem meg ugy láttára és miért lopózott a szivembe hirtelen ábrándüző szomoru sejtelem ...

Jolán nem jött el ...

Kimondhatatlan komor bánat szállott reám, azt hittem, megőrülök. Sietve hagytam el a kávéházat. Amint kiléptem, a hüvös kissé magamhoz téritett. Előttem kanyarodott el a körut, jobbról balról homályos ködbe veszett el szemem előtt. Az emberek, csupa idegen emberek jöttekmentek, kocsik robogtak össze-vissza. A szürkület lomhán terjesztgette óriási szárnyait a város fölé. Itt-ott már kezdtek kigyulni a lámpák, az utczá megélénkül ilyenkor ... minden ugy van most is, mint szokott lenni máskor, közönségesen.

És én? Tulajdonképen miért is vagyok én szomoru? Itt, a nagy város ezernyi hangból összeszürődött zajában minek sóhajtozom? Ki hallja meg? Kinek van köze hozzá? Ki mondhatná meg őszintén, ha kérdeném: miért csalódtam? Nálamnál bölcsebb emberek talán azt is be tudnák bizonyitani, hogy nincs jogom, sem okom erre a vigasztalan bánatra. Talán igazuk van. Hisz elvégre nem történt semmi különös, csak sivár szürkületre vált egy napfényes, bájos délután.

Nemeskéri K. Z.

sulyos bajából *maig sem gyógyult ki s mindennek daczára, már hónapokkal ezelőtt átvette hivatala vezetését.* Valóságos szégyen a vármegyére, hogy egy *beteg* embertől kiván szolgálatot teljesiteni egy oly sulyos felelősséggel járó hivatalban minő egy főszolgabirói hivatal. A mai megszaporodott munkahalmaz, mely a járási főszolgabirói hivatalban van, még egy teljesen ép ember összes erejét is igénybe veszi, nemhogy egy beteg ember volna képes azzal megbirkózni. Mivel pedig orvosilag be van igazolva, hogy csak ép testben lakik ép lélek s csak az ép ember bir és tud munkát végezni, de nem a beteg; igy épenséggel nem tudjuk megérteni, minő jogon kiván szolgálat teljesitést a vármegye egy beteg embertől. Hónapok óta halljuk a legsulyosabb panaszokat a kis-czelli főszolgabirói hivatalban uralkodó türhetetlen állapotok miatt, de nem szólaltunk fel eddig azért, mert azt hittük, hogy végre is a vármegye intézkedni fog s megszünteti a kis-czelli főbirói hivatalban uralkodó abnormis állapotot s beteg hivatalnokának adni fog ujabb szabadságot, hogy egészségét nyugalomban visszaszerezhesse. Miután azonban ez nem történt meg, kénytelenek vagyunk a jogos panaszokat nyilvánosságra hozni kötelességszerüleg. — Tesszük ezt abban a reményben, hogy a kis czelli főszolgabirói hivatalban uralkodó tarthatatlan helyzeten, az alispán ur sürgősen segiteni fog. Sürgős orvoslást kiván a nagyközönség érdeke, és ez elől nem szabad elzárkoznia a vármegyének. Végre is, nem a közönség van a főbirói hivatalért, hanem megforditva.

— **A Zollner-ügyhöz** Az olvasóink által eléggé ismeretes Zollner-ügyben a sajtó esküdtszéki tárgyalás junius 4-én lesz Győrben a győri kir. törvényszék előtt. E sajtóperben vádlottak: felelős szerkesztőnk és Kálmán Pál volt helyettes szerkesztőnk. Lapunk felelős szerkesztőjének e sajtóperben védője György Károly dr. győri ügyvéd lesz. A sajtóügyi tárgyalásre kb. 10 tanut idéztetünk be kik bizonyitani fogják a megjelenő czikkekben foglaltak valódiságát.

— **Utczáinkról.** Nem először szólalunk fel e helyen utczáink rendezése végett és azt hiszszük nem is utólszor. A Gyarmati-téren és a dömölki utczán, a „Korona" előtt, esőzések alkalmával rendesen nagy sártócsa van, mert viz nem tud elfolyni, pedig ezen egy kis jóakarattal és kevés költséggel, nagyon könnyen lehetne segitni. Vajjon lesz-e segitve rajta?

— **Országos vásárunk** tegnap folyte, ugy a barom, mint a zsibvásár elég élénk és látogatott volt.

— **Megszökött csizmadia.** Fehér István jánosházai csizmadia mester, ki a Barsmegyei Léváról ezelőtt néhány hónappal költözött csak Jánosházára, felesége szülőföldjére, hétfőn minden bucsuzás nélkül eltünt Jánosházáról és magával vitte feleségének a takarékpénztárban volt 875 forint készpénzét is, melyet elutazása előtt pár órával vett ki a Jánosházai Takarékpénztárból. A bucsu nélkül eltünt férjet neje körözteti.

— **Munkás-segélypénztár.** Az országos általános munkás és cselédsegélypénztár ismertetéseről tartott nagyobb szabásu értekezést szerdan délután Nemes-Magasiban Jánossy Gábor arvaszéki ülnök. Az értekezésen számosan vettek részt, a hatóság képviseletében Szabó Péter járási főszolgabiró volt jelen. Ma délután Kis-Czellben lesz értekezés a munkás-segélypénztárról, melyet szintén Jánossy Gábor tart.

— **Üzlet-megnagyobbitás.** Rózsa Sándor ismert kis-czelli divatáru-kereskedő, üzletét, hogy a megnagyobbodott forgalomnak üzlete minden tekintetben megfelelhessen, már a jövő héten megnagyobbitja, igy kényelmes helyiség fog a vevő közönség rendelkezésére állani.

— **Képviselőválasztók figyelmébe.** A jövő, 1904. évre érvényes országos képviselő-választók névjegyzéke folyó hó 5-től, bezárólag folyó hó 25-ig, közszemlére van kitéve a városházánál, érdeklődőknek a hivatalos órák alatt betekintésre rendelkezésre áll. A felszólamlások 15 napig adhatók be ellene.

— **Szövetkezeti raktár Kis-Czellben.** A gazdaközönséget felette érdekló és üdvös s párolásra érdemes eszmét penditett meg Haczky Sándor, Zathureczky Géza és dr. Plettnits Ferencz. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy Kis-Czellben gabona szövetkezeti raktár létesüljön. A gazdaközönség hisszük, hogy a megpenditett eszmét teljes erejéből támogatni fogja és ez ugyszólván a saját jól felfogott érdekében kötelessége is. Ez ügyben ma délután lesz értekezlet Kis-Czellben, melyre az alábbi meghivót bocsátották ki a kezdeményezők:

Mindnyájunk előtt ismeretes azon válságos helyzet, melylyel a magyar gazdaközönség általánosan, de különösen a közép- és kisbirtokos küzd. Azt is tapasztaljuk, hogy ezen szomoru helyzetnek egyik fő oka abban rejlik, hogy a gabona árak különösen aratás után annyira alászállanak, hogy alig-alig fedezik már a termelési költségeket is. Gondoskodnunk kell tehát eszközökről, melyekkel gazdaközönségünk ezen nyomasztó helyzetén segiteni lehet. Nézetünk szerint a szövetkezeti raktár is egyike azon eszközöknek, mely ha nem is gyógyitja egészen, de legalább enyhiti a nagyon is fájó sebet. Egy ily szövetkezeti raktárt óhajtanánk a kis-czelli járás gazdái részére a nagyméltóságu földmivelésügyi miniszter ur magas támogatásával Kis-Czellben a vasuti állomás közelében létesiteni. Felkérjük tehát czimedet, legyen szives az e tárgyban f. hó 17-én délután 3 órakor a kis-czelli városház tanácstermében tartandó szükebbkörü értekezleten megjelenni és ezen közfontosságu ügyet pártfogásába venni. Szives értesitését mindenesetre kérjük és maradtunk hazafiui üdvözlettel Háczky Sándor, Zathureczky Géza, dr. Pletnits Ferencz.

— **Árverés a vasuton.** Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. böröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérnemüek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett elfognak adatni. Kis-Czell állomáson 1903. május 18-án d. e. 9 órakor, Fiume állomáson 1903. május 25-én d. e. 9 órakor, Budapest k. p. u. állomáson 1903. május 30-án 9 órakor.

— **A mezőgazdaság pangásának egyik oka.** Bár merre jársz kedves magyarom szép hazánkban, sehol annyi panaszt nem hallasz mint éppen a gazdák körében! Pedig hát jó volna magunkba szállani, mert a pangásnak nagyobbrészt önmagunk vagyunk az oka. Igaz, sokat olvasunk és még többet beszélünk kedves hazámfiai a trágyázásról, de hol van az a magyar gazda, aki azon helyzetben van, hogy elegendő istalló trágyát adhasson az évszázadokon át zsarolt éhes talajnak? Rövid a válasz: Sehol! De mig a külföldi gazda ily viszonyok között siet a hiányt műtrágyával pótolni, addig Magyarországon vajmi kevesen vannak, kik műtrágyát alkalmaznak vagy legalább kisérletek által igyekeznek talajuknak tápanyagszükségletét tanulmányozni és ily módon a szükséges műtrágyafajt megválasztani Sok esetben mint p. o. őszi kalászosok alá, luczernára, herére, rétre, valamint kapások alá is, nem is kell válogatni, mert rendelkezésünkre áll egyike a legkitunőbb és mégis olcsó műtrágyáknak, t. i. a „Thomassalak vagy Thomasfoszfát," melynek hatása nemcsak feltétlenül biztos, hanem legalább 3 évre terjed és aki elég óvatos, hogy nem vásárol hamisitott árut, hanem megbizható czéghez fordul ezen felülmulhatatlan műtrágyáért, azonkivül pedig szavatosságot követel az eladótól a beltartalomért, továbbá a kapott árut vegykisérleti állomás által felülvizsgáltatja, már az első esztendőben meg fog győződni arról, hogy nemcsak megtérült a trágyázás költsége a műtrágyázás által elért termestöbbletből, de még jelentékeny haszon is marad. Már pedig ez a fődolog! Ha a magyar gazdaközönség ezen kis utmutatást megszivleli, ugy mihamar ismét befognak következni a régi jó idők, mikor a talaj busásan jövedelmezett. — Érdeklődőknek felvilágositással szolgál: KALMAR VILMOS, Budapest, VI., Teréz-körut 3. sz.

— **Vasmegye régi magyar helynevei.** Balogh Gyula, Vasvármegye levéltárosa, a következő érdekes dolgokat irja Vasmegye régi helységneveiről:

Asszonyfa, Bádonfa, Bakófa, Dénesfa, Gősfa, Izsákfa, Jánosfa, Katalin, Pósfa és a többi — fa. Igy megy ez végig vármegyénk helyneveinek alfabetikus sorrendjén. Ennek a sok fának semmi helyes értelme sincs ott a község nevének végén. Elferditi a történelmi igazságot. Amint tudjuk, helyneveink az ős időben országszerte ugy keletkeztek, hogy a birtok, melyet valaki megszállott, szerzett vagy örökölt, a tulajdonos nevét vette fel névül. Igy lőnek: Badafalva. Dénesfalva, Izsákfalva, Jánosfalva, Pósafalva stb. Vagy a menyecske utján jutott a község a családhoz, akkor lett belőle: Asszonyfalva. Ha jól emlékezem, a mult év derekán olvastam, hogy Ostffy-Asszonyfa előljárósága elhatározta, miszerint a község nevének régi alakját visszaállitja s Ostfi-Asszonyfa helyett Ostffy-Asszonyfát használ. Nem tudom, megtörtént-e és igy történt-e? De ha igy történt, akkor ujabb helyesitésre lesz szükség, mert a községnek igazi neve nem Ostffy-Asszonyfa, hanem Ostffy-Asszonyfalva. Vannak olyan községeink is, amelyeknek neve nem csupán a fa miatt helytelen, de egyéb alkatrészükben sem felelnek meg régi okmányokban előforduló neveinknek. Igy a mai Táplánfa a XVI. században folytonosan „Tappanfalvá"-nak iratik, levén az a tulajdonosa bizonyos „Tappan" nevü ősmagyar. A korábban Lantorfalvát ma széltébenhosszában, tudósképpel majd Latorfalvának, majd Lantosfalvának irják. Egyik sem! Volt egy család, akinek ez a község egykor birtoka volt — Landor család — ettől kapta nevét a község, mely azonban régi gazdájával régi nevét is elvesztette. Pósfa egykor: Pósafalva. Pósa régi keresztnév. Valamikor a Ferdinánd névnek volt helyettesitője. A család — talán ősrégi a Tulok-család — bizonyára Pósa nevü egyik tagjáról nevezte el eme birtokát. Miért ne lehetne visszajavitani ezen helyneveket is. Régi okmányok tanuskodnak, hogy Stinácz vármegyénkbeli község neve egykor Arand volt, Zahling — Csalár; Dolincz — Hódosfő-Szt.-Miklós; Szent-Elek — Elekfalva; Rauchvort — Borth; Hidas-Hollós — Szerecsen-Hollós; Nádasd — Almás; Olbendorf — Álber; Kulcsárfalu — Alap; Bónisdorf — Benefalva; Eisen-Cziklin — Vasverő-Szék; Kitzladen — Keczel; Köcsk 1330-ban Csepfölde is, Buks — Bukes; Woppendorf — Vashegy; Vashegyi vagy Pinka-Ujfalu.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesiteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri" vagy a „Margitszigeti" fümagkeveréket. — Ezeket már 29 eve szállitja Mauthner, Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörü sétaterei részére.

— **A szőlővesszők, szőlőojtványok és használt szőkarók szállitásának szabályozása.** A szőlővesszők (szőlőojtványok) és használt szőlőkarók szállitásának a belföldi forgalomban való szabályozása és a külföldről való behozatal feltétlen eltiltása iránt — az 1892. évi decz. hó 29-én 70,600. sz. s az 1894. évi október hó 4-én 59,434. sz. a. kiadott rendeletek hatályon kivül helyezése mellett, — a vármegyei és a városi törvényhatóságok és az érdekelt községek meghallgatásával s az azóta változott viszonyokhoz képest Darányi földmivelésügyi miniszter a következőket rendeli: Szőlővesszők, szőlőojtványok és szőlőkarók Magyarország területére sem a megszállott tartományokból (Bosznia és Herczegovinából), sem Ausztria, sem egyéb külföldi országok területéről nem hozhatók. Ugyanezen a tilalom áll fenn Horvát-Szlavonországok irányában is.

Szerkesztői üzenetek.

X. Y. Jháza. Szives figyelmeztetését igen köszönjük. Az illető m r bevan sorozva tanuink közé, kiknek vallomása egyedül is elég arra, hogy az esküdtszék világos képet nyerjen a helyzetről s ezen egy tanu vallomása is igazolni fogja, hogy mi a „banda" ügyben a közérdek nevében vivtuk meg harczunkat.

Piaczi gabona árak.

— 1903. évi május hó 14-én. —

Az árak korona értékben 50 kilonként értendők.

Buza	7·30
Rozs	6·40
Arpa	[illegible]
Zab	6·—
Tengeri	7·—

Déli Jég- és Viszontbiztosító-Társaság

magyarországi osztálya

BUDAPEST, Váczi-utcza 20-ik szám a., az „Adriai biztosító-társulat" házában.

Báró Podmaniczky Frigyes intéző.

Teljesen befizetett alaptőke 3,000.000 kor.
Tartalékok 2,967.379 „

E társaság, mely a cs. és kir. szab. „Adriai biztosító-társulat" védnöksége alatt alakult, mindennemü terményeket biztosit jégkár ellen és a t. cz. biztosító közönségnek a legelőnyösebben megállapitott biztositási feltételeket nyujtja.

A biztositási dijak igen jutányosak s a felmerülő károk a leggyorsabban és legpontosabban terittetnek meg.

Biztositási ajánlatokat elfogadnak és közelebbi felvilágositásokat készségesen adnak az „Adriai biztositó társulat" magyarországi osztálya, valamint az összes vezér, fő- és kerületi ügynökei 3—3

Főügynökség:

Sámuel Márkus, Kis-Czell.

Tessék figyelni!

Guttmann Adolf

férfi-szabó

KIS-CZELL (Szentháromság-tér.)

Készít: **divatos férfiöltonyokat, felöltőket, raglánokat** és
3—4 **egyenruhákat.**

Izléses, csinos és jó munkájáért **kezességet** nyujt.

Jó szabása felülmulhatlan.

133—903.

Árverési hirdetmény.

A somlyóvásárhelyi vallás alap. uradalom tulajdonát képező Vasvármegye Karakó községben levő két kerekü alul csapó, s a Marczal folyón levő őrlő malom 1835/1600 □ öl vizállással, a hozzá tartozó molnárlak 720 □ öl belsőséggel 1903. évi október 1-tól 1909. október hó 1-ig terjedő béridőre a Somlyóvásárhelyi Közalap Gazd. Felügyelőségnél

f. évi május hó 27 én d. e. 10 órakor

zárt irásos ajánlati versenytárgyalás utján bérbe fog adatni.

Az 1 koronás bélyeggel és 140 korona bánatpénzzel ellátott sajátkezüleg irt ajánlatok, melyekben a beigért évibér szám és betüvel világosan kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri, és azoknak magát aláveti, a fenti határnap d. e. 10 óráig alulirt felügyelőségnél benyujtandók.

Utótávirati a feltételektől eltérő és késön érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverési feltételek alulirt felügyelőségnél betekinthetők.

Somlyó-Vásárhely, 1903. április 30.

3—3 **Kir. Közalap. Gazd. Felügyelőség.**

Nyomatott a kiadótulajdonos „Vörösmarty" könyvnyomda, és hirlapkiadó intézet országtóján

Rendkivüli szerencse

BIHARI EDE

főárudájában, ahol eddig több mint

HAT MILLIÓ

koronát nyertek.

Sok **20,000, 10,000, 5000, 2000** koronás főnyereményen kivül a következő főnyereményeket fizettem már ki:

600,000 kor. a 69,686 számra
600,000 kor. a 28,718 „
200,000 kor. a 18,445 „
80,000 kor. a 69,691 „
60,000 kor. a 23,772 „
30,000 kor. a 103,298 „
30,000 kor. a 14,199 „

továbbá f. évi március 28-án ismét

200,000 koronát a 28,632. számra

egy nyolczad (1/8) —.75 frt vagy 1.50 k. || egy negyed (1/4) 1.50 frt vagy 3.— k.
egy fél (1/2) 3.— „ „ 6.— „ || egy egész (1/1) 6.— „ „ 12.— „

Eredeti sorsjegyeket utánvéttel vagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden rendeléshez a hivatalos tervet ingyen melléklem. A hivatalos nyereményjegyzéket húzás után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendeléseit — minthogy a húzás már f. hó 22-én kezdődik — mielőbb, de mindenesetre **f. évi május hó 22-ig** alólirt szerencsés főelárusitóhoz juttatni

BIHARI EDE
Budapest, Városház-utcza 14.

Húzás már f. hó 22-én!

Mauser-karabély

vont aczélcsővel amerikai öbnagys. 22" (Flobert 6"/m) golyóstöltényre, 35—50 méterre pontosan belőve.
Ára **18** korona.

100 drb. hozzá való éles töltény K 3.—
A fegyver egész hossza 87 cm.

Természetes nagyság 163 mm.

10 drb. hozzá való éles töltény K. 1·20

Browning 8-lövetü ismétlőpisztoly

(Rückstosslader)

8 mm. öbnagyságban, kassettával és tisztitó szerekkel ára **52** korona.

Utazásra, ugymint házban is, a legjobb önvédelmi fegyver.

Ezüst-pisztoly

lövésre használható, nagy durranassal, ugyszintén óralánczfüggeléknek is. — Ára darabja 24 drb. tölténynyel K. 2·80. 100 drb. hozzával töltény K. 1·60.

Minden rendelés jótállás és utánvétel mellett eszközöltetik.

Seifert József

es. és kir. udvari szállitó
Pozsony, Halászkapu-utcza 4.